

16. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1946 oli seuraava:

Tammikuun 9 p:nä 1946 pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto valitsi oikeusaputoimiston johtokuntaan v:ksi 1946 seuraavat jäsenet: oikeusneuvos G. Nybergh, toimittaja A. Sumu, varatuomari I. Sahlan ja hovioikeudenauskultantit E. Tuominen ja L. Saurama. Näistä johtokunta valitsi, saman kuun 24 p:nä pitämässään kokouksessa, puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. Nyberghin ja varapuheenjohtajaksi toimittaja A. Sumun. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli päätoimittaja L. Aho.

Johtokunnalla oli vuoden aikana kaikkiaan neljä kokousta, joissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajan tointa hoiti edelleen varatuomari Y. Hämesalo ja apulaisoikeusavustajan tointa varatuomari S. Korpela. Toimistoapulaisena oli rouva S. Lindegren. Kesälomasijaisina toimistossa olivat varatuomari M. A. Eklund ja ylioppilas J. Nyström.

Toimiston menosääntö nousi kertomusvuonna 293 206 mk:aan oltuaan edellisenä vuonna 245 711 mk. Myönnetyt määrärahat eivät ole kuitenkaan olleet riittäviä, vaan on niitä tarvinnut ylittää. Tarverahoja varten on pyydetty lisämäärärahaa 23 302 mk.

Oikeusaputoimisto sai vuoden aikana toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt) ja Tukholman läänin oikeusaputoimistolta (Stockholms läns rättshjälpsanstalt). Sitä paitsi oltiin molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten kotimaassa toimivien oikeusaputoimistojen kanssa.

Kertomusvuonna on oikeusaputoimistossa asiakkaiden ja asioiden luku huomattavasti lisääntynyt edelliseen vuoteen nähden, mikä pääasiallisesti johtui liitosalueitten yhdistämisestä kaupunkiin. Työ- ja palkkariidat ovat suuresti lisääntyneet. Niistä on kuitenkin suurin osa saatu sovinnolla järjestetyiksi. Perheen elatusasiat muodostavat myös hyvin huomattavan ryhmän ja samoin avioeroasiat. Lukumäärältään suurin asiaryhmä oli kuitenkin veroasiat. Huoneenvuokra-asioita oli edelliseen vuoteen nähden jonkun verran vähemmän. Seuraavat numerotiedot osoittavat lähemmin oikeusaputoimiston toiminnan kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 11 054, edellisenä vuonna 9 489, v. 1944 8 763 ja v. 1943 8 322.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikki- aan	Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikki- aan	Päivää kohden
Tammikuu	26	979	37.7	Heinäkuu	27	1 069	39.6
Helmikuu	24	897	37.4	Elokuu	27	1 032	38.2
Maaliskuu	25	895	35.8	Syyskuu	25	873	34.9
Huhtikuu	24	919	38.3	Lokakuu	27	882	32.7
Toukokuu	26	993	38.2	Marraskuu	26	928	35.7
Kesäkuu.....	23	862	37.5	Joulukuu	23	725	31.5
				Yhteensä	303	11 054	36.5

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 303 päivää. Käyntien luku päivää kohden oli 36.4 sen edellisenä vuonna ollessa 31.4 ja v. 1944 29.0.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 64 ja pienin 3.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 1 502, joista 1 484 oli kertomusvuonna tulleita ja 18 edellisestä vuodesta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1 659, niistä hakemuskirjoja 729.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp	Np	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	5	1	6
Palstatilallisia	2	—	2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	25	69	94
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	16	52	68
Tehdas- ym. ammattityöläisiä	267	138	405
Muita työläisiä	109	106	215
Merimiehiä ja kalastajia	5	—	5
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palvelus-			
kuntaa	14	21	35
Yksityisten palvelijoita	—	63	63
Muun elinkeinon harjoittajia	10	12	22
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	7	457	464
Yhteensä	460	919	1 379

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoitusoikeuteen kuuluvia asioita:	Testamenttioikeuteen kuuluvia	
vuokrariitoja	asioita	16
työ- ja palkkariitoja	Yleisiä veroja koskevia asioita	267
muita velkomisjuttuja	Holhousasioita	16
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, va-	
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	lituksia ym.	199
avioeroja	Pieniä rikosjuttuja	8
avioeroja	Toimeksiantoja	12
perheen elatusasioita	Sotilasavustuksia ja -huoltoeläkkeitä	4
kuolleeksi julistamisia	Tapaturma-asioita	27
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	Huoneenvuokra-asioita	189
	Yhteensä	1 502

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 484 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	422	Annettu eri viranomaisille	729
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	210	Juttuja, joissa toimisto otti haas-	
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	79	teen, mutta ei ajanut perille	44
		Yhteensä	1 484

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 729 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvan-oikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	8	Maatalousministeriö	5
Korkein oikeus	9	Kululaitosten ja yleisten töiden mi-	
Korkein hallinto-oikeus	7	nisteriö	4
Valtiovarainministeriö	22	Kansanhuoltoministeriö	3
Puolustusministeriö	8	Sisäasiainministeriö	3
Kauppa- ja teollisuusministeriö	1	Sosiaaliministeriö	66

Uudenmaan läänin:		Tuusulan ym. pitäjien kärjäkunnan	
maaherra	93	kihlakunnanoikeus	1
kuukausipalkkojen tarkastuslauta-		Ähtärin ym. pitäjien kärjäkunnan	
kunta	1	kihlakunnanoikeus	1
kansanhuoltopiirin piiritoimisto	2	Hinta- ja palkkaneuvosto	5
tulo- ja omaisuusveron tarkastuslau-		Arvioimistarkastuslautakunta	1
takunta	31	Lahden kaupungin raastuvanoikeus	2
Turun ja Porin läänin maahrrea	2	Tampereen »	1
Hämeen läänin maaherra	2	Oulun »	1
Vaasan »	1	Porvoon »	1
Kuopion »	1	Suomen pankki	3
Kymen »	6	Valtiokonttori	1
Helsingin kaupungin:		Kansaneläkelaitos	3
kaupunginhallitus	119	Patentti- ja rekisterihallitus	1
maistraatti	3	Ulkomaalaisten omaisuuden hoitokun-	
raastuvanoikeus	14	ta	1
huoltolautakunta	1	Helsingin evankelis-luterilaisten seura-	
tutkijalautakunta	7	kuntain kirkkoherranvirasto	1
kansanhuoltolautakunta	5	Lappeenrannan kaupunginvouti	1
huoneenvuokralautakunta	63	Porin »	1
vuokrantarkastuslautakunta	61	Helsingin työasiainlautakunta	1
lastensuojelulautakunta	3	Mikkelin »	1
ensimmäinen kaupunginvouti	45	Helsingin piirin nimismies	1
poliisilaitos	2	Hyvinkään »	1
verovirasto	59	Karjalohjan »	1
Turun hovioikeus	14	Kymin »	1
Vakuutusosikeus	15	Pielisjärven »	1
Valtion tapaturmatoimisto	3	Sipoon »	1
Helsingin tuomiokunnan tuomari	1	Urjalan »	1
Oulaisten tuomiokunnan tuomari	1	Virtain »	1
Mäntsälän ym. pitäjien kärjäkunnan		Impilahden kunnan arvioimislautakun-	
kihlakunnanoikeus	2	ta	1

Yhteensä 729

Se seikka, että 79 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää jatkaaneet asiaansa, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 44 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistui-miin, joissa toimiston virkamiehet toimiston johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 270 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 210 asiaa, joista 206 juttua voitettiin ja 4 hävittiin. Helsingin raastuvan-oikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 313 kertaa 186 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een, esiinnyttiin niin muodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.